

Bajki animowane w domu i w przedszkolnym nauczaniu języka angielskiego

W obronie Świnki Peppy

DOI: 10.47050/jows.2026.3.79-84

Od przeszło 20 lat *Świnka Peppa* towarzyszy dzieciom w ponad 180 krajach i pozostaje jedną z najpopularniejszych animacji dla najmłodszych. Mimo licznych nagród i dużej popularności pojawiają się głosy, że serial ten powinien zostać zakazany. Czy jego krytyka jest zasadna? Czy rzeczywiście przekreśla wartość bajki jako materiału do nauczania języka angielskiego dzieci w wieku przedszkolnym? Niniejszy artykuł stanowi próbę odpowiedzi na te pytania.

PAWEŁ SCHEFFLER

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

ANIMATED CARTOONS AT HOME AND IN PRESCHOOL EFL EDUCATION: IN DEFENCE OF PEPPA PIG

Animated cartoons are frequently presented as a useful resource in teaching English to very young learners. At the same time, some of these programmes have been criticised for the language they contain, the undesirable patterns of behaviour they supposedly promote, and the number of non-verbal stimuli directed at young viewers. This article examines the extent to which such criticism is applicable to the Peppa Pig television series. Particular attention is devoted to the pragmatic interpretation of selected dialogues, the presentation of family and peer relationships, and the depiction of conflict resolution.

KEYWORDS: PEPPA PIG, ANIMATED CARTOONS, MEDIA INFLUENCE, BEHAVIOURAL MODELLING, TEACHING ENGLISH TO YOUNG LEARNERS

Wykorzystanie bajek animowanych w nauczaniu języka obcego było w ostatnich kilkunastu latach tematem wielu prac badawczych oraz publikacji skierowanych do nauczycieli (Scheffler 2015; Prošić-Santovac 2017; Alexiou i Kokla 2018; Scheffler i in. 2020; Scheffler i Domińska 2021). Zalety tego typu materiałów są powszechnie znane: umożliwiają one osłuchanie się z wymową języka obcego, sprzyjają zapamiętywaniu nowych wyrazów i fraz, rozwijają umiejętność rozumienia ze słuchu oraz umożliwiają kontakt z innym kontekstem kulturowym. Mogą one, a nawet powinny, stanowić punkt wyjścia do dalszych aktywności językowych, ruchowych i plastycznych.

W publikacjach na temat wykorzystywania bajek animowanych pojawiają się również głosy krytyczne. W niniejszym artykule odniosę się do niektórych aspektów przedstawionych w tekście Kariny Szafirskiej *YouTube i bajki w nauczaniu najmłodszych: rachunek zysków i strat*, opublikowanym w numerze 1/2026 „Języków Obcych w Szkole”. Przedmiotem analizy będzie serial o Śwince Peppie ze względu na jego popularność wśród najmłodszych widzów oraz zainteresowanie, jakim się cieszy zarówno ze strony nauczycieli języka angielskiego, jak i badaczy.

Na początek warto przywołać kilka podstawowych faktów. *Świnka Peppa* to brytyjska animacja przeznaczona dla dzieci w wieku przedszkolnym. Po raz pierwszy pojawiła się na ekranie w roku 2004, a do tej pory wyprodukowano ponad 450 odcinków. Serial przetłumaczono na ponad 40 języków i można go oglądać z dubbingiem w ponad 180 krajach. Otrzymał również liczne nagrody, w tym trzykrotnie prestiżową nagrodę Brytyjskiej Akademii Filmowej dla najlepszego programu animowanego dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Uwagi krytyczne dotyczące rzekomej szkodliwości serialu koncentrują się wokół trzech kwestii: zastosowanego w nim słownictwa, nadmiaru dźwięków niewerbalnych oraz niepożądanych wzorców zachowań. Każda z nich zostanie omówiona poniżej.

W swoim tekście Karina Szafirska stwierdza, iż „po obejrzeniu kilku odcinków *Świnki Peppy* słowo *głupi / silly / stupid* może na stałe zagościć w repertuarze językowym maluchów, mimo korygowania z naszej strony”. Przyjrzyjmy się najpierw wymienionym angielskim przymiotnikom.

Jak przyznaje autorka, przymiotnik *stupid* pojawia się w bajce tylko raz – wypowiada go Dziadek Świnka w odniesieniu do kur Babci Świnki w odcinku *Granny Pig's Chickens*:

Grandpa Pig: But best of all are my lettuces. Oh no, my lettuces!

Peppa Pig: I think the birds have eaten them, Grandpa.

Grandpa Pig: Yes, birds!

Peppa Pig: Why didn't Mr. Scarecrow scare them away?

Grandpa Pig: Because the birds that ate my lettuces are very stupid!

Oglądając tę scenę, młodzi widzowie z pewnością zauważą, że Dziadek Świnka jest wyraźnie zdenerwowany. Oprawdając Peppę i George'a po swoim ogrodzie i z dumą pokazując im plony, odkrywa, że ptaki zjadły jego piękną sałatę. To właśnie w chwili frustracji używa przymiotnika *stupid*, odnosząc go nie do innego bohatera bajki, lecz do kur Babci Świnki. Nie mamy więc do czynienia z dialogiem, w którym bohaterowie obrażają się nawzajem.

Przymiotniki *stupid* oraz *silly* nie są oczywiście równoważne. Ten drugi funkcjonuje w bajce (i często w języku angielskim) jako element swobodnych, przyjacielskich relacji, a nie przejaw lekceważenia czy braku szacunku wobec rozmówcy, niezależnie od jego wieku. Jest często używany w sytuacjach, gdy osoba mówiąca przyznaje się do drobnego, nierzadko zabawnego błędu lub gafy, rozładowując napięcie i sygnalizując dystans do siebie oraz własnych pomyłek. Przykładem może być scena z odcinka *The New Car*, w której Tata Świnka, po naciśnięciu niewłaściwego przycisku w samochodzie, komentuje sytuację słowami *Silly me*. Chwilę później, w analogicznym kontekście, Peppa mówi *Silly Daddy*, przejmując wzorzec językowy zaprezentowany wcześniej przez dorosłego.

Daddy Pig: Yes, I'll just put the roof up.
 Daddy Pig: Now, which is the button to close the roof?
 Daddy Pig: Whoops. Silly me. Ah ha! This must be the button.
 Narrator: The new car has squirted Daddy Pig with water.
 Peppa Pig: Silly Daddy. That's not the roof.

Warto zauważyć, że w polskojęzycznej wersji dostępnej na oficjalnym kanale serialu w serwisie YouTube polski odpowiednik wyrażenia *Silly me* został pominięty i zastąpiony stwierdzeniem „To nie ten”, co zmienia wydźwięk całej sceny. Nie jest natomiast prawdą, jak twierdzi autorka, że w polskim tłumaczeniu *silly* oznacza „głupi/niemądry/głupiutki”, np. tata. Przynajmniej w tej wersji bajki Peppa mówi „Tatusz gapa”, co wpisuje się w konwencję ciepłej, serdecznej i swobodnej komunikacji rodzinnej.

Przymiotnika *silly* w odniesieniu do starszego członka rodziny używa nie tylko Peppa. W odcinku *The Blackberry Bush* w podobny sposób zwraca się do swojego ojca, Dziadka Świnki, również Mama Świnka:

Mummy Pig: This bush has been here since I was a little piggy.
 Grandpa Pig: It's an overgrown weed. I should have cut it down years ago.
 Peppa: Grandpa, why don't you like it?
 Grandpa Pig: I don't like the way it looks at me.
 Mummy Pig: Silly Grandpa. It's just a harmless bush.

Powyższym wypowiedziom Peppy oraz Mamy Świnki towarzyszą pogodny ton i uśmiech. Nie są to więc komunikaty mające na celu deprecjonowanie adresata, lecz sygnały bliskich relacji, w których dopuszczalne jest żartobliwe komentowanie drobnych błędów czy przesadzonych opinii. Istotne jest przy tym, że znaczenie takich wypowiedzi nie wynika wyłącznie z użytego słowa, lecz także z kontekstu sytuacyjnego, intonacji oraz relacji między rozmówcami. Dzieci, nawet w wieku przedszkolnym, stopniowo uczą się odczytywać te sygnały pragmatyczne i odróżniać wypowiedzi żartobliwe od rzeczywiście obraźliwych. Pewne ryzyko mechanicznego przejmowania pojedynczych słów istnieje, jednak sprowadzanie ich znaczenia wyłącznie do poziomu leksykalnego, z pominięciem kontekstu i tonu wypowiedzi, prowadzi do zniekształconej interpretacji dialogów przez krytyków bajki.

W podobny sposób można interpretować uwagi Peppy dotyczące „Daddy's big tummy” – jako niewinne, żartobliwe przekomarzanie się. W bliskich relacjach rodzinnych nie mają one charakteru deprecjonującego, lecz świadczą o swobodnej, opartej na zaufaniu komunikacji, w której dopuszczalne jest humorystyczne komentowanie cech czy zachowań.

Warto pamiętać, że w kontekście edukacyjnym, szczególnie istotnym z perspektywy niniejszego artykułu, wykorzystanie bajek do nauki języka obcego odbywa się zazwyczaj przy udziale nauczyciela. Może on odgrywać rolę „bezpiecznika”, wyjaśniając w razie potrzeby kontekst pragmatyczny poszczególnych wypowiedzi.

We wspomnianym artykule autorka powołuje się również na krytykę serialu wyrażoną przez Jagodę Cieszyńską, która stwierdza stanowczo: „Są takie filmy, które powinny być absolutnie zakazane”. Według Cieszyńskiej *Świnka Peppa* powinna być zakazana z dwóch powodów. Pierwszym z nich jest – jak twierdzi badaczka – „niesłychane nagromadzenie dźwięków niewerbalnych, które tak atakują prawą korę, że hamują aktywność lewej kory, gdzie mamy funkcje językowe”. Nie jest jednak jasne, na jakiej podstawie empirycznej sformułowano tezę o „niesłychanym nagromadzeniu dźwięków niewerbalnych” ani w jaki sposób miałoby to odróżniać *Świnkę Peppę* od innych seriali

1 www.youtube.com/watch?v=1_QCvIDps-o (3:08), [dostęp: 16.07.2026].

dla dzieci, na przykład od popularnego *Psiego Patrolu*, w którym – w opinii autora niniejszego artykułu – natężenie tego typu dźwięków wydaje się znacznie większe.

W tym kontekście badaczka przywołuje własne doświadczenie dydaktyczne: „Kiedy ja puściłam *Świnkę Peppę* tak na cały głos na wykładach, to studenci mnie prosili, żebym wyciszyła”, sugerując, że w podobny sposób dzieci miałyby oglądać ten serial. Oczywiście odbiór jakiegokolwiek programu odtwarzanego „na cały głos” może być uciążliwy i w naturalny sposób prowadzić do próśb o jego ściszenie, zwłaszcza ze strony dorosłych. Trudno jednak uznać taki przykład za podstawę do formułowania ogólnych wniosków dotyczących właściwości programu czy sposobu jego oglądania.

Drugim powodem, dla którego – zdaniem Jagody Cieszyńskiej – serial o Peppie należałoby wpisać do indeksu bajek zakazanych, jest prezentowanie „nieprawidłowych wzorców zachowań”, czyli pokazywanie dzieciom, jak „nie należy się zachowywać” oraz że „można się nie stosować do reguł”.

Badaczka ilustruje tę tezę sceną z odcinka *Mummy Pig at Work*: „To nie może być tak, że Mama Świnka mówi: «Nie ruszaj tego komputera», George oczywiście naciska, co tylko się da, i wtedy Peppa mówi tak: «Nie wolno tego robić» i robi to właśnie, czego nie wolno. Wszystkie dzieci potem to naśladują”².

W przywołanej scenie Peppa rzeczywiście na chwilę omija zakaz Mamy Świnki – pod pretekstem pokazania George’owi, czego nie wolno robić, zyskuje kilka sekund zabawy z komputerem. Cieszyńska nie odnosi się jednak do dalszego przebiegu wydarzeń. Zachowanie Peppy spotyka się ze stanowczą reakcją mamy, która zwraca się do córki: „Peppa, stop!”. Tym razem Peppa podporządkowuje się mamie i przeprosza ją za swoje zachowanie, mówiąc: „Sorry, Mummy”. Jej wyraz twarzy wyraźnie wskazuje na poczucie winy. Cała scena nie utrwała więc niepożądanego zachowania, lecz pokazuje jego konsekwencje i staje się dla bohaterki – a pośrednio także dla młodych widzów – lekcją o tym, że łamanie reguł nie pozostaje bez konsekwencji.

Świnka Peppa bywa grzeczna, niegrzeczna, głośna, radosna, zagniewana i smutna. Nie boi się wyrażać swoich potrzeb. Zdarzają się jej konflikty zarówno z młodszym bratem, jak i z rówieśnikami. Jednym słowem – postępuje jak typowa czterolatka. Jej zachowania odzwierciedlają naturalny etap rozwoju społeczno-emocjonalnego, w którym dziecko uczy się regulować emocje, negocjować zasady zabaw oraz uwzględniać perspektywę innych. Relacja z George’em ma oczywiście charakter asymetryczny – Peppa często przejmuje inicjatywę i narzuca reguły, ale potrafi też być opiekuńcza i włączać brata do wspólnych aktywności. W kontaktach z rówieśnikami widoczna jest natomiast większa równorzędność, co niekiedy prowadzi do sporów, ale także stwarza okazję do uczenia się kompromisu i współpracy. Istotną rolę w tych interakcjach odgrywają dorośli, którzy pomagają dzieciom rozwiązywać powstałe konflikty.

Zilustrujmy to przykładami z dwóch odcinków: *Piggy in the Middle* oraz *The Quarrel*. W pierwszym z nich Peppa i George bawią się w rzucanie i łapanie piłki. Początkowo Peppa drażni się z młodszym bratem, który nie potrafi jeszcze dobrze chwytać. Ostatecznie zabawa doprowadza George’a do płaczu, co wywołuje interwencję Mamy Świnki: „Oh dear! Peppa, you shouldn’t tease George like that!”. Mama Świnka nie poprzestaje jednak na upomnieniu – po przeproszeniu George’a przez Peppę aktywnie włącza się w zabawę. Razem z Tatą Świnką organizują ją w taki sposób, aby oboje dzieci mogły w niej uczestniczyć i czerpać z niej radość. Tym samym rodzice pomagają Peppie dostrzec konsekwencje jej zachowania oraz uczą ją inkluzywnej formy zabawy. Sytuacja ta pokazuje również, że rolę dorosłych nie jest wyłącznie korygowanie niewłaściwego zachowania, lecz także wspieranie dzieci w budowaniu bardziej włączających i empatycznych sposobów interakcji.

Z kolei w odcinku *The Quarrel* pokazany jest konflikt pomiędzy rówieśniczkami – Peppą i Suzy. Peppa (niesprawiedliwie) oskarża Suzy o oszukiwanie podczas gry w karty, co prowadzi do zerwania relacji – Suzy stwierdza: „We’re not best friends any more!”. Choć dziewczynki tęsknią za sobą, mimo prób nie potrafią się pogodzić – żadna nie chce jako pierwsza powiedzieć „przepraszam”. Konflikt pomaga rozwiązać Tata Świnka, sugerując, aby obie powiedziały *sorry* równocześnie.

2 www.youtube.com/watch?v=8lUkj9rKpPY, [dostęp: 16.07.2026].

Przykład ten ilustruje typowe dla dzieci w tym wieku trudności z inicjowaniem pojednania, a zarazem pokazuje, że spór może się stać okazją do nauki przywracania przyjacielskich relacji przy istotnym wsparciu dorosłych.

Serial o Peppie to oczywiście nie tylko kłótnie i spory. To także promocja aktywnego stylu życia oraz poznawania otaczającego świata. Znajdziemy w nim wiele przykładów zgodnej zabawy, wzajemnej pomocy i wsparcia. Wystarczy obejrzeć odcinki *Emily Elephant* oraz *Gerald Giraffe*, aby się przekonać, jak dzieci mogą się zachować wobec nowej koleżanki lub nowego kolegi w grupie przedszkolnej. Początkowo nieśmiała Emily oraz smutny Gerald dzięki życzliwości i wsparciu pozostałych dzieci, z Peppą na czele, szybko stają się pełnoprawnymi członkami grupy. Odcinki te pokazują, że serial konsekwentnie promuje postawy otwartości, empatii i włączania innych do wspólnej zabawy. Mogą one stanowić punkt wyjścia do rozmów z dziećmi na temat relacji rówieśniczych i integracji w grupie.

Według Jackie Edwards, wybitnej specjalistki w zakresie programów telewizyjnych dla dzieci, związanej m.in. z The Children's Media Foundation oraz BBC, największym atutem Peppy jest jej autentyczność (za: Muir 2024): „Peppa sama jest dzieckiem i przejawia autentyczne dziecięce zachowanie. Dobra telewizja dla dzieci pozwala najmłodszym zobaczyć siebie w postaciach obecnych na ekranie” (tłum. własne).

W podobnym tonie wypowiada się Jamie Krenn, adiunktka w Teachers College na Uniwersytecie Columbia (za: Nesvig 2026): „Programy takie jak *Świnka Peppa* działają, ponieważ przedstawiają złożone relacje międzyludzkie w konkretnych, łatwych do zaobserwowania sytuacjach, które młodzi widzowie mogą bez trudu odnieść do własnych doświadczeń i zrozumieć” (tłum. własne). To właśnie ta autentyczność, w połączeniu z ukazywaniem sposobów rozwiązywania codziennych konfliktów przy wsparciu dorosłych, stanowi o sile serialu. *Świnka Peppa* nie prezentuje wyidealizowanego obrazu dzieciństwa, lecz ukazuje jego rzeczywistość, często niełatwą dynamikę, czyniąc z niej punkt wyjścia do rozwijania kompetencji społecznych i emocjonalnych. Proces ten można wzmacniać poprzez wspólny odbiór serialu w kontekście rodzinnym. Jak zauważa Meryl Alper z Northeastern University College of Arts, wspólne oglądanie serialu o Peppie przez dzieci i rodziców stwarza okazję do rozmowy o intencjach bohaterów oraz o wydarzeniach przedstawianych na ekranie (za: Kayata 2024).

Podsumowując, stwierdzenia o szkodliwości serialu oraz apele o jego „zakazanie” w świetle przeprowadzonej analizy warstwy narracyjnej oraz pragmatycznej wydają się nieuzasadnione. *Świnka Peppa* nie promuje bowiem bezrefleksyjnie niepożądanych zachowań – jeśli takie się pojawiają, są osadzone w szerszym kontekście relacji rodzinnych i rówieśniczych. Serial ukazuje również konsekwencje tych zachowań oraz sposoby rozwiązywania konfliktów. Jego walory, uzupełnione humorem i naturalnym, nieskomplikowanym językiem angielskim, którym posługują się bohaterowie, świadczą o dużym potencjale tej produkcji w dydaktyce języka angielskiego na poziomie przedszkolnym.

Autor rozwija wątki z artykułu na swoim kanale w serwisie YouTube.

BIBLIOGRAFIA

- Alexiou, T., Kokla, N. (2018), *Cartoons That Make a Difference: A Linguistic Analysis of Peppa Pig*, „Journal of Linguistics and Education Research”, nr 1(1), s. 24–30.
- Jankowski, K. (2026), *Jak bajki szkodzą dzieciom i ich mózgom. Prof. Jagoda Cieszyńska Balans #110*, <www.youtube.com/watch?v=8lUkj9rKpPY>, [dostęp: 04.05.2026].
- Kayata, E. (2024), *Why Kids Love Peppa Pig and (Some) Parents Loathe Her. Relatable Characters Will Offend Someone*, <news.northeastern.edu/2024/03/07/is-peppa-pig-a-good-show/>, [dostęp: 05.05.2026].
- Muir, E. (2024), *‘She’s a Rude, Belittling Fat-Shamer’: How Peppa Pig Became Every Parent’s Worst Nightmare*, <www.independent.co.uk/life-style/peppa-pig-parenting-rude-youtube-b2514394.html>, [dostęp: 04.05.2026].

- Nesvig, K. (2026), *Why 'Peppa Pig' Might Be One of the Most Emotionally Intelligent Shows Your Kid Watches*, <www.parents.com/peppa-pig-emotionally-intelligent-show-11888868>, [dostęp: 4.05.2026].
- Piasecka, J. (2022), *Tete a Tete. Z pewnością za większość zaburzeń u dzieci odpowiada to, co zrobiliśmy ze światem*, <www.youtube.com/watch?v=1_QCv1Dps-o>, [dostęp: 04.05.2026].
- Prošić-Santovac, D. (2017), *Popular Video Cartoons and Associated Branded Toys in Teaching English to Very Young Learners: A Case Study*, „Language Teaching Research”, nr 21(5), s. 568–588.
- Scheffler, P. (2015), *Introducing Very Young Children to English as a Foreign Language*, „International Journal of Applied Linguistics”, nr 25(1), s. 1–22.
- Scheffler, P., Domińska, A. (2021), *Świnka Peppa w przedszkolu: Użycie serialu dla dzieci w nauczaniu języka angielskiego*, „Języki Obce w Szkole”, nr 1, s. 99–104.
- Scheffler, P., Jones, C., Domińska, A. (2020), *The Peppa Pig Television Series as Input in Pre-primary EFL Instruction: A Corpus-Based Study*, „International Journal of Applied Linguistics”, nr 31(1), s. 3–17.
- Szafirska, K. (2026), *YouTube i bajki w nauczaniu najmłodszych: rachunek zysków i strat*, „Języki Obce w Szkole”, nr 1, s. 49–57.

DR HAB. PAWEŁ SCHEFFLER, PROF. UAM Pracownik naukowy Wydziału Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół procesu przyswajania języka, nauczania języków obcych oraz współczesnej gramatyki języka angielskiego. Oprócz pracy badawczej zajmuje się opracowywaniem materiałów dydaktycznych do nauki języka angielskiego. Prowadzi kanał @GrammarScheff w serwisie YouTube dla nauczycieli i osób uczących się języka angielskiego.